

■ چند تصویر از موقعیت پژوهشی ایران در دنیای امروز

ملی در بعضی از کشورهای در حال پیشرفت زمینه‌هایی است که در این تصاویر آماری به آن پرداخته‌ایم.

بی تردید متغیرهایی نظیر فرهنگ پژوهش، نظام تحقیقاتی کشور و فضای تحقیقاتی، جذب و تربیت نیروهای متخصص، مسدودیت و سازماندهی، تنگناهای اجرایی، اطلاع‌رسانی، تأثیر همکاری‌های تحقیقاتی بیرون مرزی و... می‌توانند مبنای تحقیق و تتبعی مستقل

اشاره دقیق حجت الاسلام والمسلمین ناطق نوری رئیس مجلس شورای اسلامی به امر پژوهش و جایگاه آن در ایران، "مجلس و پژوهش" را بر آن داشت تا در یک گزارش آماری کوتاه، موقعیت ایران را در جهان امروز تصویر نماید. موقعیت تحقیقات در جهان امروز، هزینه سرانه تحقیقات، تعداد محققان در ایران و جهان، سرانه کتاب در چند کشور و مقایسه آن با ایران و سهم تحقیقات از تولید ناخالص

قرارگیرند که در کنار متغیرهای عمده دیگری نظیر سهم بودجه تحقیقات از تولید ناخالص ملی و نحوه هدایت آن در ارائه تصویری جامع از موقعیت پژوهشی یک جامعه میتوانند بسیار مفید و کارساز باشند. و امید آنکه در فرصت‌های آتی به این محورهای پیردازیم.
انشاءالله.

* جمع هزینه تحقیقات در جهان

سال	میلیون دلار
۱۹۷۰	۶۲۱۰۱
۱۹۷۵	۱۱۳۸۱۵
۱۹۸۰	۲۰۷۸۰۱
۱۹۸۵	۲۷۱۸۵۰
۱۹۹۰	۲۵۲۵۹۰

* تعداد محقق به ازای هریک میلیون نفر جمعیت در کشورهای مختلف جهان

* موقعیت علمی ۱۵ کشور در حال توسعه

کشور	تعداد محقق (به ازای هریک میلیون نفر)
ژاپن	۴۸۰۰
آمریکا	۳۳۰۰
آلمان، سوئد	۳۰۰۰-۲۰۰۰
کره	۱۱۰۰
آرژانتین	۳۸۰
هندوستان	۱۵۰
فیلیپین	۱۰۰
ایران (سال ۱۳۶۶)	۸۲

۱۹۸۵/۱۳۶۴	۱۹۷۲/۱۳۵۱
۱. هند	۱. هند
۲. چین	۲. آرژانتین
۳. برزیل	۳. مصر
۴. آرژانتین	۴. برزیل
۵. مصر	۵. مکزیک
۶. نیجریه	۶. شیلی
۷. مکزیک	۷. نیجریه
۸. شیلی	۸. ونزوئلا
۹. تایوان	۹. تایوان
۱۰. هنگ کنگ	۱۰. ایران
۱۱. عربستان سعودی	۱۱. مالزی
۱۲. کره جنوبی	۱۲. کنیا
۱۳. ونزوئلا	۱۳. سنگاپور
۱۴. کنیا	۱۴. نایلند
۱۵. سنگاپور	۱۵. لبنان

تعداد کتاب‌های ذخیره شده در چند کشور
نمونه در مقایسه با ایران

نسبت قیاس با ایران	میلیون جلد	نام کشور
$\frac{1}{100}$	۶۰۰	ژاپن
$\frac{1}{45}$	۲۷۰	آلمان
$\frac{1}{24}$	۱۴۴	کانادا
$\frac{1}{13}$	۷۲	فرانسه
$\frac{1}{7}$	۴۲	کره جنوبی
$\frac{1}{6}$	۳۶	اسپانیا
$\frac{1}{4}$	۱۲	کوبا
$\frac{1}{3}$	۱۲	آلبانی

سهم تحقیقات در تولید ناخالص ملی
در بعضی از کشورهای در حال توسعه

در سال ۱۹۸۶

نام کشور	سهم تحقیقات از تولید ناخالص ملی
برزیل	۰/۴٪
هند	۰/۹٪
ترکیه	۰/۷٪
کره جنوبی	۱/۸٪

• هزینه سرانه تحقیقات در ایران در
سالهای مختلف

هزینه	سان
۱/۵ دلار	۱۳۵۱
۵/۰ دلار	۱۳۵۵
۲/۶ دلار	۱۳۶۰
۳/۷ دلار	۱۳۶۱
۶/۷ دلار	۱۳۶۲

مأخذ:

- ۱- سیمایی از پژوهش در یونسکو؛ پژوهشنامه طببری، سال دهم، ۱۳۶۷
- ۲- جایگاه و اهمیت تحقیقات در جامعه، محسن صمدی، جهاد، سال ششم، ۱۳۶۵
- ۳- نظام تحقیقات در جهان، دفتر دانش، شاپور اعتماد، ۱۳۷۱
- ۴- تحقیقات و علوم پایه، نشریه مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات، شاپور اعتماد، شماره سوم

• سرانه کتاب در کتابخانه کشورهای
مختلف جهان

کشور	تعداد کتاب
ایران	۲۰۰۰۰
استرالیا	۳۱۲۰۰۰
فرانسه	۳۰۰۰۰۰
کانادا	۲۶۰۰۰
نیجریه	۶۵۰۰۰